
Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2011:1

Tystnadsplikt m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2011:7. Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar i enlighet med skrivelsens förslag utom i fråga om ny inledningstext i kyrkoordningens tolfte avdelning. Utskottet föreslår där att kyrkomötet beslutar om en annan lydelse. Utskottet föreslår också ett tillägg till den föreslagna 54 kap. 13 a §.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Skrivelsens förslag	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2011:7 Tystnadsplikt m.m.	3
Yttrande från Läronämnden.....	3
Yttrande från andra utskott	3
Bakgrund och överväganden.....	3
Diakoners tystnadsplikt.....	4
Ändringar i inledningstext Tolfte avdelningen: Handlingar och register m.m.	5
Förbud mot att röja uppgifter i kyrkans familjerådgivning	6
Anmälningsskyldighet	6
Generellt förbud mot att röja adressuppgifter m.m. beträffande personer som är förföljda.....	8
Förbud mot att röja uppgifter i verksamhet som avser framställning av statistik	8
Förbud mot att röja uppgifter om affärs- och driftsförhållanden för bolag, förening eller stiftelse där kyrkan utövar ett bestämmande inflytande	9
Ändring av bestämmelsen om förbud mot att röja uppgifter vid upphandling m.m.	9
Frågor beträffande tillämpning av tystnadsplikten	10
Inledningstext om bikt.....	11
Vigningslöften vid präst och diakonvigning i kyrkohandboken	11
Bilaga 1 Ändringar i kyrkoordningen.....	13
Bilaga 2 Ändringar i Den svenska kyrkohandboken	19
Bilaga 3 Läronämndens yttrande 2011:4y	21
Bilaga 4 Kyrkorättsutskottets yttrande 2011:3y.....	23
Bilaga 5 Kyrkorättsutskottets yttrande 2011:15y.....	25

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

TU 2011:1

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 32 kap. i kyrkoordningen enligt *bilaga 1*.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå kyrkostyrelsens förslag till ändringar i inledningstexten till tolfte avdelningen och i 54 kap. i kyrkoordningen.
3. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i inledningstexten till tolfte avdelningen och i 54 kap. i kyrkoordningen enligt *bilaga 1*.
4. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i *Den svenska kyrkohandboken* enligt *bilaga 2*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2011:7 Tystnadsplikt m.m.

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 32 och 54 kap. i kyrkoordningen.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om *Den svenska kyrkohandboken I* (SKFS 1986:3) att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i *Den svenska kyrkohandboken I*.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2011:7 i Ln 2011:4y, *bilaga 3*.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över skrivelse 2011:7 i yttrande 2011:3y och 2011:15y i *bilaga 4 och 5*.

Bakgrund och överväganden

I kyrkostyrelsens skrivelse 2011:7 *Tystnadsplikt m.m.* behandlas tystnadsplikten i Svenska kyrkan. Till kyrkomötet 2006 väcktes två motioner med krav på utredning av tystnadsplikten. Tillsyns- och uppdragsutskottet uttalade sig i betänkandet TU 2006:7 enligt följande.

Vi delar Läronämndens bedömning i yttrandet Ln 2006:12y att det är av yttersta vikt att hela begreppet tystnadsplikt, dess olika nyanser och tillämpningsområden blir föremål för klargörande. I arbetet med frågorna om tystnadsplikten behöver också uppmärksammas det som Läronämnden framför i sitt yttrande om prästens tystnadsplikt som identitetsmässigt grundläggande både för prästen och kyrkan. För den händelse man finner anledning att ändra bestämmelserna om präster-
nas tystnadsplikt måste man uppmärksamma den överensstämmelse som nu finns mellan kyrkoordningens bestämmelser och rättegångsbalkens föreskrifter om när en präst inte får höras som vittne.

Kyrkomötet (KmSkr 2006:12) gav i enlighet med utskottets förslag kyrkostyrelsen i uppdrag att klargöra de kyrkoordningsreglerade tystnadsplikternas innebörd. Kyrkostyrelsen lade till 2007 års Kyrkomöte fram en promemoria om tystnadsplikten inom Svenska kyrkan (KsSkr 2007:3).

I april 2008 tillsatte kyrkostyrelsen en utredning om tystnadsplikten i Svenska kyrkan. Utredningen lade fram sina resultat i betänkandet *Ett skyddat rum – tystnadsplikt i Svenska kyrkan* som överlämnades till kyrkostyrelsen i juni 2010.

Betänkandet sändes ut på remiss och remissinstanserna ombads att i första hand lämna synpunkter på följande frågor:

1. Vilken bedömning görs av förslagen till ändringar i kyrkoordningen?
2. Hur ser man på förslagen att i kyrkohandboken, i frågorna vid Prästvigningsmässan och Diakonvigningsmässan, införa en formulering som aktualiserar tystnadsplikten?
3. I kapitel 5 "Själavård och tystnadsplikt i praktiken" diskuteras hur tystnadsplikten ska tillämpas i olika praktiska situationer som t.ex. inom kriminalvården och sjukvården samt vid själavård via Internet, e-post och sms. Finns det några synpunkter på de slutsatser som utredningen formulerar beträffande dessa olika sammanhang?

Diakoners tystnadsplikt

Skrivelsen

En nyhet vid kyrkoordningens tillkomst var införandet av en särskilt reglerad tystnadsplikt för diakoner. Tidigare hade diakoner bara tystnadsplikt när de verkade inom områden där det fanns en lagstadgad sekretess. Idag är tystnadsplikten reglerad i 32 kap. i kyrkoordningen.

9 § Den som är eller har varit behörig att utöva uppdraget som diakon har tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon därvid fått veta under själavårdande samtal.

Tystnadsplikten hindrar dock inte att en sådan uppgift lämnas ut om

- personen i fråga medger att uppgiften lämnas ut,
- diakonen har ålagts att uttala sig under ed, eller
- det föreligger uppgifts- informations- eller anmälningsskyldighet enligt lag. (SvKB 2002:9, 2003:9)

Tystnadsplikten gäller för all framtid och oavsett om man har anställning som diakon eller inte. Begreppet "själavårdande samtal" var det som tidigare gällde för prästers tystnadsplikt men som ersatts av "enskild själavård". Förarbetena innehåller ingen närmare förklaring till varför man valde just detta begrepp för diakonerna.

Kyrkostyrelsen föreslår, i likhet med utredningen, att benämningen av det som omfattas av diakoners tystnadsplikt ändras från "... sådant som han eller hon fått veta under *själavårdande samtal*" till "... sådant som han eller hon fått veta under *enskild själavård*". En tydlig majoritet av remissinstanserna har uttryckt sitt stöd till förslaget. Motivet till förändringen är att termen "själavårdande samtal" är så diffus till sitt innehåll att det är svårt att veta vilka samtal som ska räknas som själavårdande.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla förslaget.

Frågan om diakoners tystnadsplikt har varit föremål för behandling av tillsyns- och uppdragsutskottet vid flera tidigare kyrkomöten. I betänkandet TU 2006:7 framhölls att frågorna om tystnadsplikt "är av stor och central betydelse för dem som vänder sig till kyrkans präster och diakoner i själavårdande och personliga ärenden. De är också viktiga för de personer som genom uppdrag inom kyrkans vigningstjänst har ålagts ett särskilt ansvar för själavården. Det ansvaret innebär också en förpliktelse att bl.a. genom tystnadsplikten upprätthålla ett förtroende för kyrkans själavård."

Vi välkomnar kyrkostyrelsens förslag att benämningen av det som omfattas av diakoners tystnadsplikt ändras från "... sådant som han eller hon fått veta under *själavårdande samtal*" till "... sådant som han eller hon fått veta under *enskild själavård*" som vi anser kan bringa mer reda i begrepps bilden. Viss gränsdragningsproblematik om vilka situationer som kan anses vara enskild själavård kommer dock att kvarstå.

Ändringar i inledningstext Tolfte avdelningen: Handlingar och register m.m.

Skrivelsen

Utredningen föreslår en ändring i kyrkoordningens motivering av tystnadsplikten som finns i inledningstexten till Tolfte avdelningen, Handlingar och register. Utredningens förslag motiveras med att det är syndens skuld som är bortlyft medan själva synden alltså fortfarande existerar, men inte längre tillräknas den som fått den förlåten (2 Kor 5:19).

Kyrkostyrelsen föreslår, i motsats till utredningen, att meningen "Den bekända och förlåtna synden är för alltid utplånad" behålls i kyrkoordningens motivering av tystnadsplikten som återfinns i inledningstexten till Tolfte avdelningen. Kyrkostyrelsen anser dock att det finns behov av förtydliganden och vissa konsekvensändringar, bl.a. med anledning av att diakoners tystnadsplikt bör åtnjuta samma förtroende som prästens.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla utskottets förslag med anledning av Läronämndens yttrande 2011:4y.

Kyrkoordningens inledningstexter har som syfte att tydliggöra den teologiska reflexionens primära betydelse för kyrkoordningens innehåll. Genom inledningstexterna knyts teologi och juridik samman och därmed tydliggörs de särskilda förutsättningarna för ett inomkyrkligt regelsystem. Inledningstexterna är kortfattade och kan därmed inte mer än peka på vissa grundläggande förhållanden. Kyrkoordningen ska, i såväl inledningstexter som bestämmelser, vara uttryck för vad Svenska kyrkan tror, bekänner och lär.

Inledningstexten till tolfte avdelningen i kyrkoordningen ska ge en teologisk motiverad bakgrund till tystnadsplikten. Läronämnden finner i sitt yttrande 2011:4y att kyrkostyrelsens föreslagna "motivering för tystnadsplikten inte är förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. För det första omfattar inte denna motivering de speciella fall då bikten inte leder fram till förlåtelse. För det andra innebär förlåtelsen i biktsituationen inte att synden är utplånad inför människor (*coram hominibus*), och därför kan syndens icke-existens inte användas som teologisk motivering för tystnadsplikt."

Det står inte alltid på förhand klart om ett samtal som utgör enskild själavård kommer att leda till bikt med bekännelse och avlösning. Det är heller inte självklart att en påbörjad bikt avslutas med avlösning. Oavsett detta ska det redan på förhand stå klart att tystnadsplikt gäller. I många av de samtal som utgör enskild själavård blir det inte alls fråga om någon biktliknande situation eller tillsägelse av förlåtelse. Det står klart att tystnadsplikt ska råda även i dessa situationer.

Det som i inledningstexten särskilt lyfts fram som en teologisk motivering och bakgrund till tystnadsplikten är bekännelse av synder. Det är viktigt att inledningstexten ger en förståelse av vad det innebär att skulden är förlåten, d.v.s. att

människan inför Gud inte längre tillräknas en skuld men att man fortfarande har ett ansvar för de människor man gjort illa eller påverkat på annat sätt. Man får inte dra slutsatsen att förlåtelsen gör att man inte längre behöver ta ansvar för sina medmänniskor. Vi ser därmed i detta hänseende ett behov av ändring i inledningstexten i enlighet med Läronämndens yttrande och föreslår att inledningstexten får den av nämnden föreslagna lydelsen. Vi föreslår att begreppet absolut tystnadsplikt ändras till tystnadsplikt som konsekvens av ändringen av begrepp gällande diakoner vilket ger följande lydelse som ersätter andra stycket i tolfte avdelningens gällande inledningstext.

Det är nödvändigt att det för bikt och enskild själavård råder tystnadsplikt. Kyrkans själavård bedrivs på Kristi uppdrag. Bekännelse av synder sker egentligen inte inför prästen utan inför Kristus, och eftersom Kristus inte röjer vad som sägs, är även den lyssnande prästen skyldig att tåga.

Förtroendet för den enskilda själavården kräver att prästen inte kan befrias från sin tystnadsplikt. Diakonens tystnadsplikt gäller med vissa undantag. Även i övrigt måste människor som deltar i församlingens verksamhet kunna lita på att uppgifter om deras personliga förhållanden inte förs vidare.

Förbud mot att röja uppgifter i kyrkans familjerådgivning

Skrivelsen

Kyrkostyrelsen föreslår att det i kyrkoordningen införs nya paragrafer, 54 kap. 4 d och 15 a §§. Man föreslår ett förbud mot att röja uppgifter i kyrkans familjerådgivning samt att en undantagsbestämmelse införs som innebär att förbudet inte hindrar att sådana uppgifter i vissa fall lämnas för en anmälan till socialnämnden eller polis- eller åklagarmyndighet eller då det föreligger uppgifts-, informations- eller anmälningsplikt enligt lag.

Enligt kyrkostyrelsen bör det inte vara någon skillnad på det skydd för uppgifter som enskild lämnar i kyrkans familjerådgivning jämfört med den kommunala familjerådgivningsverksamheten. Kyrkostyrelsens ställningstagande överensstämmer till sitt syfte med utredningens och de remissinstanser som yttrat sig ställer sig positiva.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla förslaget i sak.

Vi bejakar det resonemang som kyrkostyrelsen fört om att skyddet för enskilds uppgifter ska vara likvärdigt i kyrkans och kommunens familjerådgivning. Denna bestämmelse föreslås dock få benämningen 54 kap. 4 e §, se bilaga 1.

Anmälningsskyldighet

Skrivelsen

Kyrkostyrelsen föreslår att det i kyrkoordningen (54 kap. 13 a §) införs en uttrycklig skyldighet för den som i kyrkans verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd att anmäla detta till socialnämnden. Kyrkostyrelsens förslag överensstämmer med utredningen. Utredningen konstaterar att biskopsbrevets uttalande om att anmälan då socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd inte bara *bör*

göras utan *ska* göras har uppfattats stå i konflikt med diakoners tystnadsplikt vilket motiverar ett klargörande. En klar majoritet bland remissinstanserna bejakar förslaget.

Förslaget innebär en förpliktelse som kyrkan lägger på den enskilde som deltar i kyrkans verksamhet. Det finns dock inga förslag om sanktioner mot den som bryter mot bestämmelsen och man kan heller inte garantera att den arbetsrättsligt blir en del av anställningsavtalet. Kyrkostyrelsen menar dock att, alldeles oavsett sanktionsmöjligheter, kan förslaget ge diakoner rätt att bryta sin tystnadsplikt samt en tydlig signal om hur kyrkan anser att de som deltar i hennes verksamhet ska agera samt hur kyrkan ser på värdet av barns skydd.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla utskottets förslag som innebär ett förtydligande om att anmälningsskyldigheten inte påverkar prästs absoluta tystnadsplikt vid bikt och enskild själavård.

Förslaget innebär en kyrkoordningsreglering av det som uttryckts i biskopsbrevet om tystnadsplikt. Där uttalas att medarbetare i Svenska kyrkan ska, inte bör, anmäla om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Vi välkomnar att kyrkliga medarbetares ansvar för att anmäla när ett barn far illa nu ytterligare klargörs. Bland diakonerna har det rått en osäkerhet om hur anmälningsskyldigheten förhåller sig till deras kyrkoordningsreglerade tystnadsplikt. I förslaget till tillägg i 32 kap. 9 § framgår det nu klart att diakonens tystnadsplikt inte hindrar att uppgift lämnas ut då anmälningsskyldighet föreligger.

Någon motsvarande bestämmelse om att tystnadsplikten inte utgör hinder för lämnande av uppgift vid anmälningsskyldighet har inte föreslagits för prästernas vidkommande. Vi anser att det är viktigt att framhålla att den föreslagna anmälningsskyldigheten inte påverkar prästens absoluta tystnadsplikt i fråga om bikt och enskild själavård. Vi föreslår därför ett tillägg till den föreslagna bestämmelsen enligt följande.

54 kap. 13 a § Den som i kyrkans verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd är skyldig att genast anmäla detta till socialnämnden.

Anmälningsskyldigheten gäller inte i fråga om uppgifter som biskop eller präst har fått veta under bikt eller enskild själavård enligt 54 kap. 1 § 1 st.

Anmälningsskyldigheten kan endast komma i fråga gällande prästens tystnadsplikt för uppgifter i den församlingsvårdande verksamheten. Det kan också vara så att en präst fått kännedom om att ett barn far illa i någon annan kyrklig verksamhet och även då gäller naturligtvis anmälningsskyldigheten.

Det är den enskilda prästens ansvar att avgöra om en uppgift framkommit under enskild själavård eller vid annan verksamhet. Råder det i en viss situation oklarhet om förutsättningarna för samtalet ska prästen klargöra detta för sig själv och andra. Detta ligger enligt vår uppfattning i prästens profession.

Generellt förbud mot att röja adressuppgifter m.m. beträffande personer som är förföljda

Skrivelsen

Kyrkostyrelsen föreslår att det i kyrkoordningen (54 kap. 4 b §) införs en bestämmelse som gör det möjligt att hemlighålla uppgift om en enskilds bostadsadress m.m. i det fall det kan antas att den enskilde kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men. Bestämmelsen är för sin tillämpning inte beroende av att uppgiften förekommer i en viss verksamhet.

Förslaget motiveras av att det hitintills inte funnits möjlighet att vägra lämna ut en i och för sig skyddsvärd uppgift när den förekommer i en handling i kyrkan men inte i någon av de i kyrkoordningen utpekade verksamheterna. Remissinstanserna har överlag ställt sig mycket positiva till förslaget.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla förslaget i sak.

Vi ställer oss positiva till detta förslag som vi menar svarar mot ett konkret behov av att kunna hemlighålla skyddsvärda uppgifter gällande enskilda. Då det redan finns en 54 kap. 4 b § kyrkoordningen krävs dock att denna bestämmelse införs som 54 kap. 4 c § vilket framgår av bilaga 1.

Förbud mot att röja uppgifter i verksamhet som avser framställning av statistik

Skrivelsen

Svenska kyrkan genomför regelbundet enkätundersökningar med olika syften. Det kan finnas journalistiska intressen av att studera dessa datamaterial och bryta ner dem så att enskilda svarspersoners identitet skulle kunna röjas och därmed också uppgifter om dessas enskilda eller personliga förhållanden. Kyrkostyrelsen föreslår därför att det i kyrkoordningen (54 kap. 4 c §) införs en bestämmelse om förbud mot att röja uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden som förekommer i kyrkans verksamhet med framställning av statistik. Ingen remissinstans avstyrker förslaget.

Förslaget står i överensstämmelse med vad som gäller inom det allmänna där det i 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) föreskrivs sekretess för uppgift som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i sådan särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av statistik. Till skillnad mot förslaget är dock sekretessen i OSL enligt huvudregeln absolut. Kyrkostyrelsen gör bedömningen att de känsliga uppgifter som förekommer i kyrklig verksamhet knappast har den mycket känsliga karaktär som vissa av uppgifterna i den statliga statistiken ibland måste ha.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla förslaget i sak.

Vi delar kyrkostyrelsens bedömning. Bestämmelsen föreslås dock införas i 54 kap. 4 d §.

Förbud mot att röja uppgifter om affärs- och driftsförhållanden för bolag, förening eller stiftelse där kyrkan utövar ett bestämmande inflytande

Skrivelsen

Kyrkostyrelsen föreslår en ändring i 54 kap. 5 § i kyrkoordningen. Förbudet mot att röja uppgifter om affärs- och driftsförhållanden i kyrkans affärsverksamhet kompletteras så att det även omfattar sådana uppgifter om bolag, förening eller stiftelse som driver näringsverksamhet och där kyrkan utövar ett bestämmande inflytande, när uppgifterna förekommer hos Svenska kyrkan eller hos någon av dess organisatoriska delar.

Kyrkostyrelsen konstaterar att avsaknande av skyddsmöjlighet för handlingar som rör en kyrklig enhets affärsverksamhet som bedrivs i t.ex. ett fristående bolag kan inverka menligt på den kyrkliga enhetens möjlighet att utöva ägarstyrning i det bolag man äger. Också det faktum att handlingar rörande affärsverksamheten kan bli föremål för tillsyn, och därmed offentliga, kan inverka menligt på affärsverksamheten. Kyrkostyrelsen föreslår därför denna ändring som medför att bestämmelsen också kommer i bättre överensstämmelse med 9 kap. 1 § OSL.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla förslaget.

För det fall man i en församling beslutat sig för att bedriva affärsverksamhet anser vi att förslaget kan undanröja hinder som kan medföra kommersiella men. Vi bejakar kyrkostyrelsens förslag och föreslår ändring i 54 kap. 5 §.

Ändring av bestämmelsen om förbud mot att röja uppgifter vid upphandling m.m.

Skrivelsen

Kyrkostyrelsen föreslår ett förtydligande av 54 kap. 6 § i kyrkoordningen bl.a. på så sätt att det av bestämmelsen framgår att förbud gäller mot att röja uppgifter som hänför sig till ärenden om förvärv, överlåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nytthet om det kan antas att kyrkan lider skada om uppgiften röjs, även i det fall uppgiften inte direkt förekommer inom ramen för ett upphandlingsförfarande. Samtliga remissinstanser som har yttrat sig har tillstyrkt förslaget.

Kyrkostyrelsens förslag innebär att bestämmelsen till sin ordalydelse kommer i bättre överensstämmelse med 19 kap. 3 § OSL. Kyrkostyrelsen menar att det får antas att intresset av insyn i kyrkans upphandlingsärenden är tämligen betydande. Mot det står dock de kyrkliga enheternas berättigade krav på att inte lida ekonomisk skada p.g.a. att andra får insyn i enhetens affärstransaktioner. Den föreslagna regleringen ska anses svara mot dessa motstående behov.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla förslaget.

Vi ser positivt på förslaget som vi anser kan begränsa ekonomisk skada för de kyrkliga enheterna. Vi föreslår att förslaget bifalls.

Frågor beträffande tillämpning av tystnadsplikten

Skrivelsen

Utredningen har diskuterat ett antal frågor som rör tystnadsplikten utan att lägga fram några förslag. Kyrkostyrelsen har också valt att kommentera ett antal av dessa frågor.

- Kyrkostyrelsen instämmer i utredningens slutsats att handledning är möjlig att förena med absolut tystnadsplikt, under förutsättning att det sker en omsorgsfull avidentifiering av konfidenten och omständigheter kring denne.
- I frågan om huruvida tystnadsplikten innebär att det inte är tillåtet att föra vidare information om att ett samtal ägt rum eller kommer att äga rum anser kyrkostyrelsen att det bör råda stor restriktivitet när det gäller att föra vidare uppgifter om att en präst eller diakon har mött eller avser att möta en viss person i sammanhang som innefattar bikt eller enskild själavård. Detta behöver dock inte innebära att varje uppgift om att ett sådant samtal har skett eller är inbokat med viss person skulle omfattas av den stränga tystnadsplikten. Sådana uppgifter röjer ju i sig inget om karaktären på samtalet.
- Definitionen av enskild själavård beskrivs i utredningen. Kyrkostyrelsen anser att avgränsningen mot själavård i allmänhet är tillräckligt tydlig och att någon ytterligare precisering inte är nödvändig. Kyrkostyrelsen instämmer också i utredningens bedömning att enskild själavård bör kunna omfatta mer än en konfident.
- Vad gäller tystnadsplikten inom telefonsjälavården menar kyrkostyrelsen att det kan finnas situationer då ett samtals karaktär övergår från att vara enskild själavård till att bli något annat varpå tystnadsplikten upphör att gälla. Ett exempel på detta skulle kunna vara om prästen eller diakonen utsätts för hot. Kyrkostyrelsen delar också i övrigt utredningens tolkningar men undrar på vilket sätt en konfidents samtal med olika präster inom telefonsjälavården skiljer sig (vilket utredningen menar) från när en person i en församling går i samtal med flera olika präster eller diakoner.
- Kyrkostyrelsen delar utredningens bedömning att själavård via e-post och sms kan betecknas som enskild själavård och att diakons respektive prästs tystnadsplikt därför råder. Tystnadsplikten vid e-post, Internet och sms bör dock utredas mer och kyrkostyrelsen har för avsikt att ta fram riktlinjer för detta område.

Utskottets överväganden

Vi bejakar de kommentarer som kyrkostyrelsen gett. Vi noterar också att man i utredningens förslag skriver om rådande praxis då präst vid enskild själavård eller bikt får kännedom om att ett grovt brott planeras. Prästen bör då, utan att anses bryta sin tystnad, varna enskild eller kontakta polis eller annan myndighet dock utan att avslöja konfidentens identitet. Utredningen föreslog ingen uttrycklig reglering i kyrkoordningen utan ansåg praxis tillräcklig.

Skrivelsen

Kyrkostyrelsen föreslår att det i *Den svenska kyrkohandboken 1* görs ändringar i inledningstexten till kapitlet om bikt som en konsekvens av tidigare fattade beslut och ändrad lagstiftning. Kyrkostyrelsen anser, till skillnad mot utredningen, att hänvisning i inledningstexten i första hand ska göras endast till kyrkoordningen, inte till gällande lag. I stället läggs en extra mening till där hänvisningen till lag framgår. Kyrkostyrelsens förslag på ändrad lydelse blir därmed: "Prästen har enligt gällande kyrkoordning absolut tystnadsplikt för vad som yttras vid bikt eller *enskild själavård*. Det finns stöd för denna tystnadsplikt även i lag."

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla förslaget.

Vi bejakar förslaget som vi anser vara klagörande.

Vigningslöften vid präst och diakonvigning i kyrkohandboken

Skrivelsen

Kyrkostyrelsen föreslår att det i *Den svenska kyrkohandboken 2* görs tillägg med ett aktualiserande av tystnadsplikten i vigningslöften i kapitlen om Prästvigningsmessa och Diakonvigningsmessa på följande sätt.

För diakoner: "Vill ni i er tjänst följa vår kyrkas ordning, *iaktta den tystnadsplikt som åvilar en diakon* och förverkliga er kallelse med Kristus som förebild?"

För präster: "Vill ni i er tjänst följa vår kyrkas ordning, *iaktta den tystnadsplikt som åvilar en präst* och förverkliga er kallelse med Kristus som förebild?"

Kyrkostyrelsen menar att det finns starka skäl som talar för ett aktualiserande av tystnadsplikten i vigningslöften. Ett konsekvent upprätthållande av tystnadsplikten är viktigt för kyrkans trovärdighet och prästens och diakonens tystnadsplikt är identitetsmässigt grundläggande både för vigningstjänsterna och kyrkan. De föreslagna formuleringarna tydliggör att tystnadsplikten ser olika ut för präster och diakoner.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla förslaget.

Präster och diakoner ska fullgöra sina uppdrag i trohet mot de avgivna vigningslöften. Med hänsyn till hur viktig och central tystnadsplikten är för kyrkans vigningstjänst anser vi det naturligt att tystnadsplikten särskilt betonas i vigningslöften. Vi bejakar därför kyrkostyrelsens förslag.

Uppsala den 30 september 2011

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Wernqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Rune Wallmyr och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Roine Olsson, Micael Åsman, Monica Köpsén, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenqvist, Niklas Grahm, Maria Falk, Mikael Wendt, Emma Thorén, Stefan Aro och Bertil Murray.

Biskoparna Esbjörn Hagberg och Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Ändringar i kyrkoordningen

TU 2011:1
Bilaga 1

Härigenom föreslås i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1991)

dels att 32 kap. 9 och 12 §§, 54 kap. 1, 5, 6, 14, 15 och 16 §§ samt inledningen till tolfte avdelningen ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer 54 kap. 4 c–e, 13 a och 15 a §§ av följande lydelse samt två nya rubriker närmast före 54 kap. 4 e och 13 a §§ av följande lydelse,

dels att kapitelrubriken till 54 kap. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

32 kap. Uppdraget som diakon

9 § Den som är eller har varit behörig att utöva uppdraget som diakon har tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon därvid har fått veta under *själavårdande samtal*.

Tystnadsplikten hindrar dock inte att en sådan uppgift lämnas ut om

- personen ifråga medger att uppgiften lämnas ut,
- diakonen har ålagts att uttala sig under ed, *eller*
- det föreligger uppgifts-, informations- eller anmälnings-skyldighet enligt lag.

12 § Domkapitlet får förklara en diakon obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst, besluta om provotid för fortsatt behörighet eller tilldela diakonen skriftlig erinran, om diakonen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vinningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon har fått veta under *själavårdande samtal*,
3. på grund av sjukdom eller av annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vinningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har

9 § Den som är eller har varit behörig att utöva uppdraget som diakon har tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon därvid har fått veta under *enskild själavård*.

Tystnadsplikten hindrar dock inte att en sådan uppgift lämnas ut om

- personen ifråga medger att uppgiften lämnas ut,
- diakonen har ålagts att uttala sig under ed,
- det föreligger uppgifts-, informations- eller anmälnings-skyldighet enligt lag, *eller*
- *det föreligger anmälnings-skyldighet enligt 54 kap. 13 a §.*

12 § Domkapitlet får förklara en diakon obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst, besluta om provotid för fortsatt behörighet eller tilldela diakonen skriftlig erinran, om diakonen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vinningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon har fått veta under *enskild själavård*,
3. på grund av sjukdom eller av annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vinningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har

skadat det anseende en diakon
bör ha.

skadat det anseende en diakon
bör ha.

Om domkapitlet beslutar om provotid ska den pågå tre år. Om diakonen under provotiden på nytt visar sig olämplig för sitt uppdrag ska han eller hon förklaras obehörig.

Tolfte avdelningen: Handlingar och register

Inledning

[...]

Det är nödvändigt att det för bikt och enskild själavård råder *en absolut tystnadsplikt. Den bekända och förlåtna synden är för alltid utplånad.* Förtroendet för den enskilda själavården kräver att prästen inte kan befrias från sin tystnadsplikt. Även i övrigt måste människor som deltar i församlingens verksamhet kunna lita på att uppgifter om deras personliga förhållanden inte förs vidare.

[...]

[...]

Det är nödvändigt att det för bikt och enskild själavård råder tystnadsplikt. *Kyrkans själavård bedrivs på Kristi uppdrag. Bekännelse av synder sker egentligen inte inför prästen utan inför Kristus, och eftersom Kristus inte röjer vad som sägs, är även den lyssnande prästen skyldig att tåga.*

Förtroendet för den enskilda själavården kräver att prästen inte kan befrias från sin tystnadsplikt. *Diakonens tystnadsplikt gäller med vissa undantag.* Även i övrigt måste människor som deltar i församlingens verksamhet kunna lita på att uppgifter om deras personliga förhållanden inte förs vidare.

[...]

54 kap. Undantag från offentlighet för handlingar

1 § Förbud gäller mot att röja sådana uppgifter som har anförtratts en biskop eller präst under bikt eller enskild själavård.

Förbud gäller också mot att röja sådana uppgifter som har anförtratts en diakon under *själavårdande samtal.*

54 kap. Undantag från offentlighet för handlingar m.m.

Förbud gäller också mot att röja sådana uppgifter som har anförtratts en diakon under *enskild själavård.*

4 c § Förbud gäller mot att röja *uppgift om en enskilds bostadsadress eller annan jämförbar uppgift som kan lämna upplysning om var den enskilde bor stadigvarande eller tillfälligt, den enskildes telefonnummer, e-postadress eller annan jämförbar uppgift som kan användas för*

att komma i kontakt med denne samt för motsvarande uppgifter om den enskildes anhöriga, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men om uppgiften röjs.

4 d § I verksamhet som avser framställning av statistik gäller förbud mot att röja uppgift som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Förbudet gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider skada eller men.

Förbud mot att röja uppgifter i kyrkans familjerådgivning

4 e § I kyrkans familjerådgivning gäller förbud mot att röja uppgifter som en enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

Av socialtjänstlagen (2001:453) framgår att förbud mot att röja uppgifter också gäller i familjerådgivning enligt den lagen.

5 § I kyrkans affärsverksamhet gäller förbud mot att röja uppgifter om affärs- och driftsförhållanden, om det kan antas att någon som driver likartad rörelse gynnas om uppgiften röjs.

5 § I kyrkans affärsverksamhet gäller förbud mot att röja uppgifter om affärs- och driftsförhållanden, om det kan antas att någon som driver likartad rörelse gynnas om uppgiften röjs. Under motsvarande förutsättningar gäller förbud hos Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar mot att röja uppgifter om affärs- och driftsförhållanden hos bolag, förening eller stiftelse som driver affärsverksamhet och där kyrkan utövar ett bestämmande inflytande.

6 § *I sådan verksamhet som avser förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nytthet gäller förbud mot att röja uppgifter. Förbudet gäller när verksamheten bedrivs i sådan form att inhämtade anbud eller motsvarande erbjudanden ska offentliggöras vid en viss tidpunkt som är fastställd för ärendet.*

6 § *Förbud gäller mot att röja uppgifter som hänför sig till ärende om förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nytthet, om det kan antas att kyrkan lider skada om uppgiften röjs.*

Om ett ärende enligt första stycket rör upphandling, får uppgifter som rör anbud inte i något fall lämnas till någon annan än den som har lämnat anbudet förrän alla anbud offentliggörs eller beslut om leverantör och anbud har fattats eller ärendet dessförinnan har slutförts.

Anmälningsskyldighet

13 a § *Den som i kyrkans verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd är skyldig att genast anmäla detta till socialnämnden.*

Anmälningsskyldigheten gäller inte i fråga om uppgifter som biskop eller präst har fått veta under bikt eller enskild själavård enligt 54 kap. 1 § 1 st.

14 § Förbud mot att röja uppgifter enligt 1 § andra stycket, 2 § första stycket och 3–13 §§ till skydd för enskild gäller inte i förhållande till den enskilda personen själv och kan i övrigt helt eller delvis efterges av honom eller henne.

Förbud mot att röja uppgifter enligt 1 § andra stycket hindrar inte heller att uppgiften lämnas om

- diakonen har ålagts att uttala sig under ed,
- eller
- det föreligger uppgifts-, informations- eller anmälningsskyldighet enligt lag.

Förbud mot att röja uppgifter enligt 1 § andra stycket hindrar inte heller att uppgiften lämnas om

- diakonen har ålagts att uttala sig under ed,
- det föreligger uppgifts-, informations- eller anmälningsskyldighet enligt lag,
- eller
- det föreligger en sådan anmälningsskyldighet som anges i 13 a §.

15 § Förbud mot att röja uppgifter enligt 2 § första stycket och 3–13 §§ hindrar inte att uppgiften lämnas till

15 § Förbud mot att röja uppgifter enligt 2 § första stycket, 3–4 d §§ samt 5–13 §§ hindrar inte att uppgiften lämnas till

1. kyrkans organisation för revision, tillsyn och överprövning,
2. en myndighet, om uppgiftsskyldigheten följer av en lag eller har beslutats med stöd av en lag, *eller*
3. företrädare för en arbetstagarorganisation eller till skyddsombud, om uppgifts- eller informationsplikten följer av en lag eller ett kollektivavtal.

1. kyrkans organisation för revision, tillsyn och överprövning,
2. en myndighet, om uppgiftsskyldigheten följer av en lag eller har beslutats med stöd av en lag,
3. *socialnämnden enligt 13 a § eller*
4. företrädare för en arbetstagarorganisation eller till skyddsombud, om uppgifts- eller informationsplikten följer av en lag eller ett kollektivavtal.

15 a § Förbud mot att röja uppgifter enligt 4 e § gäller inte i förhållande till den enskilda personen själv och kan i övrigt helt eller delvis efterges av honom eller henne.

Förbud mot att röja uppgifter enligt 4 e § hindrar inte heller att uppgiften lämnas

- av den som inom familjerådgivningen får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller utsätts för fysisk eller psykisk misshandel i hemmet för en anmälan till socialnämnden,
- till polis- och åklagarmyndighet om uppgiften angår misstanke om brott mot en person som är under 18 år och brottet rör 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor,
- till polismyndighet om uppgiften behövs för att förhindra ett förestående brott, eller
- om det föreligger uppgifts-, informations- eller anmälningsplikt enligt lag.

16 § Utöver vad som gäller enligt 15 § får uppgifter som omfattas av förbud enligt 2 § första stycket och 3–13 §§ lämnas till

1. polis- och åklagarmyndighet, om uppgiften behövs i en anmälan om brott,
2. socialtjänsten, om uppgiften innebär att man känner till att en

16 § Utöver vad som gäller enligt 15 § får uppgifter som avses där lämnas till

1. polis- och åklagarmyndighet, om uppgiften behövs i en anmälan om brott,
2. hälso- och sjukvårdsmyndighet eller socialtjänsten, om uppgiften avser ett allvarligt och

*person som är under 18 år miss-
handlas i hemmet eller om ett
ingripande till personens skydd
av någon annan anledning
behövs,*

3. hälso- och sjukvårdsmyndig-
het eller socialtjänsten, om upp-
giften avser ett allvarligt och
fortgående missbruk eller en
allvarlig sjukdom och det är
nödvändigt att röja uppgiften för
att inte den enskilda personens
liv eller hälsa ska sättas i allvar-
lig fara.

fortgående missbruk eller en
allvarlig sjukdom och det är
nödvändigt att röja uppgiften för
att inte den enskilda personens
liv eller hälsa ska sättas i allvar-
lig fara.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2012.

Bilaga 2

Ändringar i Den svenska kyrkohandboken

TU 2011:1
Bilaga 2

Härigenom förelås

dels i fråga om Den svenska kyrkohandboken I (SKFS 1986:3) att inledningen till kapitlet Bikt ska ha följande lydelse,

dels i fråga om Den svenska kyrkohandboken 2 (SKFS 1987:2) att kapitlen Prästvigning, Prästvigningssången och Diakonvigningssången ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bikt

Inledningstext

[...]

Den som önskar bikta sig kontaktar en präst. Prästen har enligt gällande *lag ovillkorlig* tystnadsplikt för vad som yttras vid bikt eller *själavårdande samtal*. Bikten kan föregås av samtal. Prästen kan under samtalet eller i samband med bikten före avlösningen ge råd, uppmuntran och förmaning.

[...]

[...]

Den som önskar bikta sig kontaktar en präst. Prästen har enligt gällande *kyrkoordning absolut* tystnadsplikt för vad som yttras vid bikt eller *enskild själavård*. *Det finns stöd för denna tystnadsplikt även i lag*. Bikten kan föregås av samtal. Prästen kan under samtalet eller i samband med bikten före avlösningen ge råd, uppmuntran och förmaning.

[...]

Prästvigning

Frågorna

B Vill ni i Guds den treeniges namn åtaga er uppdraget att vara präst och utöva detta så, att Gud blir ärad, kyrkan uppbyggd och Guds vilja förverkligad i världen?

K Ja.

B Vill ni stå fasta i kyrkans tro, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den heliga Skrift och så som det är omvittnat i vår kyrkas beaktelse, och rätt förvalta sakramenten?

K Ja.

B Vill ni i er tjänst följa vår kyrkas ordning och förverkliga er kallelse med Kristus som förebild?

K Ja.

B Vill ni leva så bland människor, att ni blir vittnen om Guds

B Vill ni i Guds den treeniges namn åtaga er uppdraget att vara präst och utöva detta så, att Gud blir ärad, kyrkan uppbyggd och Guds vilja förverkligad i världen?

K Ja.

B Vill ni stå fasta i kyrkans tro, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den heliga Skrift och så som det är omvittnat i vår kyrkas beaktelse, och rätt förvalta sakramenten?

K Ja.

B Vill ni i er tjänst följa vår kyrkas ordning, *iakta den tystnadsplikt som åvilar en präst* och förverkliga er kallelse med Kristus som förebild?

K Ja.

B Vill ni leva så bland människor, att ni blir vittnen om Guds

kärlek och om försoningens
hemlighet?

K Ja.

kärlek och om försoningens
hemlighet?

K Ja.

Diakon- och diakonissvigning

Frågorna

B Vill ni i Guds den treeniges namn åtaga er uppdraget att vara diakon och utöva detta så, att Gud blir ärad, kyrkan uppbyggd och Guds vilja förverkligad i världen?

K Ja.

B Vill ni stå fasta i kyrkans tro, hjälpa dem som behöver er tjänst och stå på de förtrycktas sida?

K Ja.

B Vill ni i er tjänst följa vår kyrkas ordning och förverkliga er kallelse med Kristus som förebild?

K Ja.

B Vill ni leva så bland människor, att ni blir vittnen om Guds kärlek och om försoningens hemlighet?

K Ja.

B Vill ni i Guds den treeniges namn åtaga er uppdraget att vara diakon och utöva detta så, att Gud blir ärad, kyrkan uppbyggd och Guds vilja förverkligad i världen?

K Ja.

B Vill ni stå fasta i kyrkans tro, hjälpa dem som behöver er tjänst och stå på de förtrycktas sida?

K Ja.

B Vill ni i er tjänst följa vår kyrkas ordning, *iaktta den tystnadsplikt som åvilar en diakon* och förverkliga er kallelse med Kristus som förebild?

K Ja.

B Vill ni leva så bland människor, att ni blir vittnen om Guds kärlek och om försoningens hemlighet?

K Ja.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2012.

Kyrkomötet Läronämndens yttrande 2011:4y

Tystnadsplikt

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2011:7 *Tystnadsplikt med mera*.

Den kyrkliga tystnadsplikten har sin grund i kyrkans själavårdsansvar. Den berör såväl ett förhållningssätt som kyrkans identitet och självförståelse.

Läronämnden ställer sig positiv till kyrkostyrelsens skrivelse och dess förslag utom beträffande tystnadspliktens teologiska motivering.

Tystnadsplikten har sedan medeltiden huvudsakligen teologiskt motiverats på två olika sätt. Den ena motiveringen utgår från att den bekända och förlåtna synden är utplånad. Den andra motiveringen bygger på att konfidenten framlägger sin bekännelse inför Kristus själv och att prästen i biktsituationen därför uteslutande fungerar som Kristi öra och Kristi mun.

I inledningen till kyrkoordningens tolfte avdelning ges följande teologiska motivering för tystnadsplikten: ”Den bekända och förlåtna synden är för alltid utplånad”, underförstått: och kan därför inte bli föremål för samtal med några i någon form. Kyrkostyrelsen föreslår att denna motivering behålls och tillägger: ”Som kyrkostyrelsen tolkar denna mening så är det underförstått att det handlar om synden inför Gud, *coram Deo*” (KsSkr 2011:7, sid. 17). Därmed ansluter sig kyrkostyrelsen till den första typen av motivering.

Läronämnden finner att kyrkostyrelsens motivering för tystnadsplikten inte är förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. För det första omfattar inte denna motivering de speciella fall då bikten inte leder fram till förlåtelse. För det andra innebär förlåtelsen i biktsituationen inte att synden är utplånad inför människor (*coram hominibus*), och därför kan syndens icke-existens inte användas som teologisk motivering för tystnadsplikt. Läronämnden ansluter sig till utredningens synsätt (*Ett skyddat rum. Tystnadsplikt i Svenska kyrkan*, sid. 103): ”Det är emellertid syndens skuld som är bortlyft, medan själva synden alltså existerar, men inte längre tillräknas den som fått den förlåten (2 Kor 5:19).”

Läronämnden finner att utredningens förslag som bygger på den andra teologiska motiveringen för tystnadsplikten är förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Läronämnden gör emellertid bedömningen att utredningens formulering att ”Kristus tiger om vad som sägs” lätt kan missförstås som att Kristus inte skulle ta tydligt avstånd från den skada som synden vållat. Läronämnden föreslår därför att utredningens formulering bearbetas så att ”tiger” ersätts med ”inte röjer”. Därmed tydliggörs att det är fråga om att Kristus – och därmed prästen – inte avslöjar vad som sagts. Läronämnden förordar därför följande formulering:

Kyrkans själavård bedrivs på Kristi uppdrag. Bekännelse av synder sker egentligen inte inför prästen utan inför Kristus, och eftersom Kristus inte röjer vad som sägs, är även den lyssnande prästen skyldig att inte röja något.

Uppsala den 24 augusti 2011

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannessson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Tystnadsplikt m.m.

Till Tillsyns- och uppdragsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2011:7 Tystnadsplikt m.m.

Med anledning av utredningen om tystnadsplikten i Svenska kyrkan föreslås i skrivelsen ändringar och tillägg i 32 och 54 kap. samt inledningen till tolfte avdelningen i kyrkoordningen. Vidare föreslås ändringar i Den svenska kyrkohandboken. Besluten föreslås träda i kraft den 1 januari 2012.

Kyrkorättsutskottet vill göra följande påpekanden vad gäller de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen:

Begreppet "enskild själavård" är starkt förknippad med prästens absoluta tystnadsplikt. Det kan därför ifrågasättas om det är lämpligt att byta ut begreppet "själavårdande samtal" som term för diakonernas själavård till "enskild själavård". Även om begreppet "själavårdande samtal" är otydligt, blir rättsläget inte tydligare för konfidenten om en själavård som inte omfattas av absolut tystnadsplikt får samma benämning som den själavård som innefattar absolut tystnadsplikt. Avgränsningsproblemen kommer troligen att finnas kvar, även om diakonernas själavård byter namn. De avgränsningsproblemen finns redan idag gällande prästers och biskopars själavård.

I 32 kap. 12 § andra stycket föreslås ingen ändring och detta ska därför inte vara spaltat.

I inledningstexten till tolfte avdelningen ser det ut som om ordet "tystnadsplikt" i det första citerade stycket ska ändras. Så är inte fallet och detta ord ska därför inte stå i kursiv stil. Vidare ser det ut som om det som egentligen utgör inledningens andra stycke består av två stycken. Det är oklart om det är meningen att förslaget ska dela upp stycket i två delar eller ej.

I 54 kap. 1 § första stycket föreslås ingen ändring och detta ska därför inte vara spaltat.

54 kap. 4 b, 4 c och 4 d §§ ser ut som förslag till nya bestämmelser. Det finns dock redan en 54 kap. 4 b §, som inte finns med. Det framgår inte om det är meningen att förslaget till ny 54 kap. 4 b § ska ersätta den gamla 54 kap. 4 b § eller om de nya paragraferna i stället ska få numreringen 54 kap. 4 c, 4 d och 4 e §§. Om så är fallet måste följdändringar göras i förslaget till 54 kap. 15 och 15 a §§.

I 54 kap. 6 § ser det ut som om orden "förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nyttighet" ska ändras. Så är inte fallet och dessa ord ska därför inte stå i kursiv stil.

Det föreslås ingen ändring av 54 kap. 14 § första stycket och detta ska därför inte vara spaltat.

Till 54 kap. 15 § föreslås ett tillägg, ", 3–4 c §§ samt", vilket inte har markerats med kursiv stil i förslaget.

54 kap. 15 a § är ett förslag till ny paragraf och ska därför vara kursiv. Vidare saknas en slutparentes i 15 a § andra stycket andra strecksatsen.

Numreringen i punkten 3 i den nuvarande lydelsen av 54 kap. 16 § ska vara kursiv, då den ska ändras. Numreringen av punkten 2 ska dock inte vara kursiv, då den inte ska ändras.

Kyrkorättsutskottet vill göra följande påpekanden vad gäller de föreslagna ändringarna i kyrkohandboken:

I inledningstexten till avsnittet om bikt ska ordet ”gällande” inte ändras och ska därför inte vara kursiv i den nuvarande lydelsen.

Kyrkorättsutskottet vill också poängtera att det för närvarande pågår ett arbete med en revision av Den svenska kyrkohandboken.

Kyrkorättsutskottet tillstyrker, med ovan angivna påpekanden, de föreslagna ändringarna i såväl kyrkoordningen som Den svenska kyrkohandboken.

Uppsala den 28 september 2011

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Jerry Adbo, Vanja Björsson, Jan Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Anki Erdmann, Lena Lindström, Mikael Härdig, Micael Dahlberg, Stig Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Dahlberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Christina Andersson, Maria Lagerman, Carola Björkman, Marja-Liisa Jernberg, Helena Klahr Fast, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2011:15y

Tystnadsplikt m.m.

Till Tillsyns- och uppdragsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2011:7 Tystnadsplikt m.m.

Kyrkorättsutskottet har i sitt yttrande 2011:3y yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2011:7.

Med anledning av utredningen om tystnadsplikten i Svenska kyrkan föreslås i skrivelsen ändringar och tillägg i 32 och 54 kap. samt inledningen till tolfte avdelningen kyrkoordningen. Vidare föreslås ändringar i Den svenska kyrkohandboken. Besluten föreslås träda i kraft den 1 januari 2012.

Kyrkorättsutskottet tillstyrkte, efter ett antal påpekanden, de föreslagna ändringarna i såväl kyrkoordningen som Den svenska kyrkohandboken.

Tillsyns- och uppdragsutskottet har nu begärt ett yttrande över det förslag till ändring av inledningstexten till Tolfte avdelningen i kyrkoordningen och tillägg i 54 kap. 13 a § kyrkoordningen som utskottet har lagt fram i sitt betänkande.

Vad gäller ändringsförslaget i inledningstexten till Tolfte avdelningen vidhåller kyrkorättsutskottet det som framgår av utskottets yttrande 2011:3y, alltså att det kan ifrågasättas om det är lämpligt att byta ut begreppet "själavårdande samtal" som term för diakonernas själavård till "enskild själavård". I yttrande 2011:3y framfördes bl.a. följande av kyrkorättsutskottet:

Även om begreppet "själavårdande samtal" är otydligt, blir rättsläget inte tydligare för konfidenten om en själavård som inte omfattas av absolut tystnadsplikt får samma benämning som den själavård som innefattar absolut tystnadsplikt. Avgränsningsproblemen kommer troligen att finnas kvar, även om diakonernas själavård byter namn. De avgränsningsproblemen finns redan idag gällande prästers och biskopars själavård.

Den otydlighet som det innebär att använda samma begrepp både för sådan själavård vid vilken absolut tystnadsplikt råder och sådan själavård vid vilken tystnadsplikten har en rad undantag blir tydlig också i de föreslagna ändringarna av inledningstexten till Tolfte avdelningen.

Om det ändå är så att "enskild själavård" föreslås användas både gällande prästers och diakoners själavård anser utskottet att förslaget till inledningstexten åtminstone ändras genom en strykning i det som i förslaget utgör andra stycket. Orden "men är annars lika sträng" bör tas bort, då en tystnadsplikt som har vissa undantag inte är lika sträng som den tystnadsplikt som är absolut.

Kyrkorättsutskottet vill också poängtera att inledningstexternas prägel är teologisk. Av kyrkoordningens inledning framgår bl.a. följande:

Inledningarna innehåller inte några bestämmelser. Dessa återfinns endast i de efterföljande paragraferna. När bestämmelserna tillämpas ska inledningarna fungera som teologiska motiveringar till bestämmelserna och kan därmed bli av betydelse för tolkningen. Det är dock inte möjligt att enbart på grundval av vad som står i en inledningstext

avgöra vad som gäller rättsligt eller pröva om någon har brutit mot kyrkans ordning. Den gällande ordningen finns i bestämmelserna.

Vidare bör förslaget till tillägg i 54 kap. 13 a § gälla både biskop och präst. Som förslaget nu är utformat gäller det bara präst. Här kan jämföras med 54 kap. 1 § första stycket, som gäller både biskop och präst.

Uppsala den 29 september 2011

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Christina Andersson, Vanja Björsson, Jan Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Anna-Karin Westerlund, Mikael Härdig, Micael Dahlberg, Stig Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Dahlberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marja-Liisa Jernberg, Lena Lindström, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist och Hans Weichbrodt.